

ВЕСТНИКЪ

на

ШУМЕНСКАТА ПОПУЛЯРНА БАНКА

УРЕЖДА РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ.

За обявления:

на кв. сантиметъръ. 0.70 лв.

Излиза всѣки месецъ.

Брой 1 новъ.

Годишенъ абонаментъ 12 — лв.

ПОЛОЖЕНИЕТО.

Стопанското положение въ нашия градъ все още продължава да бжде подъ знака на една страшна криза Презъ месецитъ Юлий, Августъ, Септемврий прекарахме дни на пълно мъртвило: спиране на всѣкакви продажби както въ занаятчийскитъ работилници и дюкяни, тъй и въ търговскитъ магазини, мжноти и въ посрѣщане плащанията—протестиранитъ полици увеличиха своето число и общата си сума. Месецъ Октомврий докара едно малко оживление на пазаря, забелѣза се по голѣмо прииждане на селяни и по-голѣми продажби, които обаче не траеха за дълго поради голѣмата суша, която принуди земледѣлцитъ да задържатъ частъ отъ хранитъ си за второ засѣване тъй като първото бѣше се компрометирало отъ липсата на влага. По този начинъ нашитъ занаятчий останаха да чакатъ благоприятенъ моментъ за да продадатъ голѣмитъ количества натрупана въ работилницитъ си стока, въ много браншове останала още отъ миналата година.

Отзвукъ отъ продължаващата криза се отбѣлеза и въ нашата Банка: презъ Септемврий имаме увеличение на влоговетъ съ 650000 лева, а за месецъ октомврий това увеличение замина цифрата единъ милионъ. Това показва, че стопанитъ нѣмаха гдето да пласиратъ излишнитъ си пари и ги

вложиха въ Банката на хранение. Отбелѣзахме и другъ фактъ: исканията за заеми отъ страна на занаятчийтъ намаляха много чувствително, нѣщо лесно обяснимо, занаятчийта не можа редовно да посреща старитъ си задължения, поради липсата на продажба, нови не можеше да сключва.

Сжщото тежко положение продължава да се чувствува и по селскитъ панаири, посещавани отъ шуменски занаятчий: ставатъ незначителни продажби често отишлитъ съ стоката си производители не могатъ да искарятъ дори разносцитъ по превоза. Особено е остра кризата въ коларското производство, много натрупана стока стои още отъ миналата година. пласмента ѝ е почти нищоженъ

Очаква се, че сключването на бежанския заемъ ще облекчи малко стопанската криза: — единъ милиардъ и половина ще влеятъ малко живителенъ сокъ въ стопанския животъ, но и отъ това злото не ще бжде поправено докато несе намалятъ разходитъ на държавата, особено по репарационнитъ и други вследствие на войната плащания. И ние мислимъ, че най добрата политика на едно българско правителство би била тая, която успѣе да постигне успѣхъ въ това отношение,— всички други мѣрки отъ каквото и естество да бждатъ, ще сж само палиативи.

Шарль Жидъ.

Кооперацията като средство за възпитание.

(Изъ книгата „Кооперацията—конференции за пропаганда“. Речь произнесена на 2-рия конгресъ на потребителнитъ кооперации въ Франция, станалъ въ Лионъ на 19 септемврий 1886 година.)

Кооперативнитъ сдружения способствуватъ на работящитъ класи да добиятъ познания и добродетели, безъ които тѣ никога не ще успѣятъ да

заематъ въ социалната стълба мѣстото, за което аспиратъ и на което иматъ право. Ето истинската функция на кооперацията.

Струва ми се, че ако принадлежахъ на партията на социал—революционеритъ, азъ бихъ билъ особено чувствителенъ къмъ това преимущество на кооперацията. Даже да приемемъ, на

истина, че една социална революция би позволила на работнишката класа да се сдобие изведнъжъ съ средствата за производство. бждете уверени—а и разумнитъ социялисти не си правятъ илюзия въ това отношение—че тази революция би останала безплодна, защото работнишката класа не би била въ състояние да се възползува отъ нея.

Какви сж прочее тѣзи условия за успѣхъ, които би ѝ липсвали? Азъ виждамъ такива две съществени. Отъ едната страна липсата на хора способни да управляватъ предприятия и още повече, липса на добра воля у другитъ да се подчинятъ на управлението на държитъ.

На второ мѣсто: липсата на капитали и особено на уменията да се служи съ тѣхъ.

А тъкмо практиката въ кооперацията трѣбва да имъ даде всичко това.

Тя (кооперацията) трѣбва най-напредъ, като имъ достави капиталитъ, да ги научи що е това капиталъ, защо е невъзможно безъ него и тъй сжщо защо е невъзможно да го придобиятъ гратисъ. Тя ще ги научи да го обичатъ като имъ го посочи такъвъ какъвто трѣбва да бжде: **единъ инструментъ въ служба на труда**. Не се касае да се припишатъ на капитала, нѣщо което е често тенденция у економиститъ, не знамъ какви магически способности. Наистина, капиталътъ е по само себе си бездѣтенъ и безплоденъ и безъ съмнение, само трудътъ може да му придаде своята сила и плодovitостъ и, въ това отношение, най-обикновения трудъ има по-вече жизненостъ и енергия въ себе си отколкото планини злато. Но следъ като приемемъ всичко това, отъ него не следва помалко че капиталътъ е необходимиятъ инструментъ за всѣко производство, на който следователно трѣбва да научимъ употреблението, както на всѣки другъ инструментъ.

Кооперацията ще посочи особено на работящитъ важността на работата по управлението и продажбата. Въ това отношение работящитъ се увеличатъ отъ илюзии тъкмо както и по отношение на капиталътъ: тѣ си представляватъ, че ржчния трудъ е всичко. Безъ съмнение, трудътъ е необходимия факторъ въ производството; той е именно който чрезъ вашитъ опитни ржце трансформира непрестанно материята и създава тѣзи чудеса на искусството, които правятъ честь и съставляватъ богатството на индустрията на нашата страна и, въ частностъ, на този голѣмъ градъ (Лионъ). Но отъ точка зрение на печалбитъ, по-малко важна е фабрикацията на продуктитъ, отколкото **продажбата на тѣзи продукти**. Вие бихте могли да произведете въ вашитъ занаяти безбройни богатства, каква полза ако тѣ не намѣрятъ пазаръ? Произведениятъ стоки не ще бждатъ блага по-вече защото не ще иматъ стойностъ и произведенията на вашия трудъ ще бждатъ равни на нула.

Искусвото да се урегулира производството на спроти нуждитъ, искусството на размѣната и търговията—ето кое е по-важно, по-вече даже отъ

капиталътъ. Е добре, това ще ви посочи кооперацията. Тя ще създаде, въ сжщностъ, и продавачи и купувачи на едро и счетоводители, които ще научатъ манипулирането въ търговскитъ сделки.

Вънъ отъ съмнение е, че всички не могатъ да бждатъ управители или даже членове на управителнитъ съвети. Но тѣзи даже, които не могатъ да бждатъ между избранитъ, ще научатъ онова, което е не по-малко съществено за възпитанието на работящитъ класи: необходимостта отъ организация въ всѣко предприятие, стопанското превъзходство на интелектуалния трудъ надъ ржчния и неговото право на едно възнаграждение пропорционално на важността на изпълняваната служба. **Защото никое предприятие не е възможно безъ единъ управителъ и безъ една дисциплина**. Нуждата да напредва и преуспява за кооперативното сдружение ще посочи на единтъ искусството да управляватъ и на другитъ—добродетелта на дисциплината и на подчинението на уставитъ. **Да се подчинишъ!** Азъ знаа, че това е една дума която сърди и която има особеностъ та да кара да настрѣхвватъ коситъ на работящитъ! Вѣрно е че подчинението е унижително за човека, когато то му отнема свободата и го потиска подъ волята на друго, но когато подчинението на единъ редъ е актъ на нашата собствена воля, когато се касае за единъ законъ, свободно **възприетъ точно както е** случая въ кооперативното сдружение,—въ този случай подчинението възвишава човека вмѣсто да го понижи и прави честь на този който се подчинява по-вече, отколкото на този, който заповѣдва. И колко по-вѣрно още когато правото да се управлява нѣма другъ источникъ освенъ предаността на едно общо дѣло, какъвто е обикновенно случая въ кооперативнитъ сдружения и е платено твърде често съ неблагодарностъ. На конгреса въ Парижъ въ 1876 гражданитъ Финансъ казваше: „въ всичкитъ кооперативни сдружения и главно въ потребителнитъ кооперации, винаги едно малцинство отъ хора идѣйни и преданни сж реализирали всички печалби (той е искалъ да каже: създавали), а това малцинство е експлоатирано отъ едно шумящо и егоистично болшинство, което счита услугитъ, които му се правятъ като дължими“.

Не мислете, че всѣка друга форма на сдружение, напр. взаимно спомагателнитъ дружества или синдикалнитъ работнически камари, биха могли да замѣстятъ тъй добре, отъ точка гледна на възпитанието, кооперативното сдружение.

Работническитъ синдикати ще могатъ да сторятъ грамадни услуги на работнишката класа и английскитъ Трейдъ-Юниони, които сж равнозначущи на нашитъ синдикални работнишки камари, сж направили вече великолепни услуги на работничесвото. Отъ друга страна само съ помощта на работническитъ синдикати кооперативната идея ще може да овладее маситъ. Затова работническитъ синдикати могатъ да работятъ въ съгласие

съ кооперативните сдружения и да ги подготвят, но тѣ не биха могли да ги замѣстятъ. Тѣхнитѣ функции и тѣхнитѣ цели сж, въ действителностъ, съвършено различни и не ще бжде безполазно да отбележимъ тукъ тѣзи различия.

Най-напредъ кооперативното сдружение, безразлично дали се занимава съ производство или е просто потребително, е преди всичко едно **предприятие**, т. е. една серия отъ свързани помежду си сдѣлки имащи единъ индустриаленъ или търговски характеръ и преследващи една опредѣлена целъ. Работническитѣ синдикати не сж предприятия въ тази смисълъ, и законътъ отъ 1884 г. имъ забранява това. Затова тѣ не могатъ да научатъ на изкуството да се управляватъ предприятия или да се разработватъ капитали. Наистина, тѣ преследватъ безъ съмнение извѣстни цели съ голѣма важностъ, като напр. увеличението на заплатитѣ, намаление на работнитѣ часове, но това сж мѣрки които иматъ изобщо само непостояненъ характеръ; тѣ не се грижатъ освенъ за защитата на интереситѣ на наемника и не познаватъ друго средство за защита освенъ стачката. Отъ това следва, че членоветѣ на тѣзи сдружения ги напускатъ лесно, понеже не сж привързани съ връскитѣ на единъ ежедневенъ интересъ; тѣ се събиратъ въ време на криза и се раздѣлятъ презъ време на благоденствие.

Освенъ това, тѣзи синдикати често спорятъ съ патронитѣ за противоположни интереси, а гдето има споръ, тамъ често има конфликтъ; отъ това следва, че тѣзи синдикати сж повикани да играятъ въ много случаи ролята на апарати за борба. Това е една необходима роля, защото щомъ като при сегашния социаленъ строй не може да се отстрани извѣстно състояние на война, справедливо е щото и работнишката класа да бжде отъ своя страна и тя добре въоръжена, за да поддържа борбата. Но понеже ние не можемъ да върваме, че състоянието на война трѣбва да бжде вечно не само въ социалнитѣ отношения, но и въ международнитѣ, затова ние не можемъ да гледаме и на работнишкитѣ синдикати, както и на постояннитѣ армии, освенъ като на временни институции.

Другъ е въпроса по отношение на кооперативнитѣ сдружения. **Тѣ сж вече бждещето и предтечата на единъ режимъ на социаленъ миръ.** Тѣ вършатъ своята работа безъ да иматъ да спорятъ съ нѣкого. Тѣ не сж съставени по необходимостъ и изключително отъ работници отъ едно и сѣщо занятие, тѣ могатъ да прибиратъ въ своитѣ редове и прибиратъ твърде често—този конгресъ е доказателство за това—представители на всичкитѣ социални класи, които се разбиратъ много добре въ сдруженията си.

Но ето тукъ е голѣмиятъ упрекъ противъ кооперативнитѣ сдружения. Революционната школа която има за догма класовата борба, не желае институции, които биха привикнали работнишката класа да вижда въ другитѣ обществени класи не неприятели, а сътрудници. И именно за да се избегне едно подобно сближение не преставатъ да казватъ на работницитѣ че тѣ трѣбва да разчитатъ само на себе си и че всички хора, принадлежащи на управляющитѣ класи, сж се заклели да погубятъ работническото. А тъй като тѣзи твърдения могатъ да бѣдатъ подкрепяни съ случаи на експлоатация доста чести, тѣ успѣватъ да убедятъ тѣзи, които страдатъ. Работницитѣ не биха мразили толкова, ако не върваха, че сж мразени!

При все това днесъ социалния въпросъ както го наричатъ, е постоянно предъ мисълта, ако не на охолнитѣ, най малко на всички ония, които размишляватъ, на тѣзи които изучаватъ и които водятъ свѣтътъ. Въ последнитѣ години социалния въпросъ е създалъ цѣло едно законодателство, цѣла една литература.

Азъ ви посочихъ една непосредствена и належаща целъ: стопанското възпитание на трудящитѣ се класи чрезъ кооперативнитѣ сдружения, и още една по-далечна целъ: освобождението на работнишката класа чрезъ видоизменението на надничарството. Азъ не зная за колко време и въ коя страна тѣзи придобивки ще бждатъ постигнати, но това което вървамъ, че мога да твърдя, то е че **страката която първа ще разреши социалния въпросъ ще бжде тази, въ която ще постигне най-висока степенъ на развитието кооперацията.**

Превелъ: Д. Ш.

По въпроса за измѣнение закона за кооперативното сдружения.

Този въпросъ е на дневенъ редъ. Новъ законъ ли, обаче е необходимъ за българското кооперативно движение или сж нуждни само нѣкои измѣнения и допълнения на сегашния законъ за кооперативнитѣ сдружения?

Въпросътъ е отъ голѣмо значение за бждещето на нашето кооперативно дѣло и затова неговото разрешаване не трѣбва да става прибър-

зано. Новъ законъ значи нова система, основно различаваща се отъ системата на стария законъ. Ако новиятъ законъ възприема системата на стария, той не може да се нарича новъ и не би ималъ своето оправдание. Създаването на единъ новъ кооперативенъ законъ би било оправдано само тогава когато системата на досегашния законъ се е указала като такава, която е спъ-

вала правилното и свободно развитие на нашата кооперация. Можемъ ли да кажемъ това? Ръстътъ на българското кооперативно движение отъ двадесетъ години насамъ е едно очевидно доказателство за здравата система на този последния.

Двадесетъ години сж съвсемъ недостатъчни за да може да се смѣни една система съ друга, животътъ, обаче, презъ този периодъ може да даде основания за извѣстни корекции и допълнения на старата система, съобразно съ направения отъ движението напредъкъ и съобразно съ специалнитѣ наши условия. Разбира се че внасянето на извѣстни промѣни и допълнения въ закона даватъ най-удобанъ случай да се прегрупиратъ нѣкои не на мѣстото си поставени материи, както и да се стилизиратъ нѣкои не до тамъ удачни постановления.

Като се противопоставяме, значи, на създаването на единъ новъ законъ. Ние ще се опитаме да изтъкнемъ ония измѣнения и допълнения, които смѣтаме че сж най-належащи за момента.

Кооперативното законодателство е резултатъ на кооперативното движение, като носителъ на нова стопанска система. Кооперативното законодателство, значи ако претендира да създава необходимитѣ правни условия за свободното и правилното развитие на това движение, то трѣбва да следва и да предвижда пътя на неговото развитие. Не може да се предполага, че кооперативното движение изобщо въ свѣта и частно въ България ще регресира отъ сега нататъкъ въ пътя на своето развитие. Безспорно е неговото бъдеще: напредъкъ и съвършенство. Първото условие, следователно, на което трѣбва да отговори всѣко едно измѣнение или допълнение е да внася напредъкъ и усъвършенствуване въ закона Липсва ли това условие, измѣнението се явява или като безсмислица, или чисто и просто като реакция. Защото усъвършенствуването и подобрието на закона трѣбва да осигоряватъ, преди всичко, *свободното развитие* на кооперацията. Нѣма нужда да се позоваваме на примѣритѣ съ Русия и Италия въ подкрепа на тази наша мисль.

Отъ день на день, кооперацията у насъ добива все по-голѣмо обществено значение. Наложително е съ новитѣ измѣнения на закона да се подчертае съ по-дебела линия нейния *общественъ характеръ*. А това ще стане, като, преди всичко, кооперативната организация се отлжчи отъ търговскитѣ дружества и се възведе въ особена юридическа личностъ, нѣмаща нищо общо съ търговскитѣ дружества. Въ свръзка съ това при окръжнитѣ сдилища, ако на първо време не е възможно да се откриятъ при тѣхъ особени кооперативни отдѣления, най-малко трѣбва да се създаде *специаленъ регистръ*, въ който да се вписватъ кооперативнитѣ сдружения.

Поради това че кооперативната организация не си поставя само една ограничена цель—подпомагане на индивидуалнитѣ си членове въ стопанско отношение а претендира да има и по-далечни стопански и обществени задачи, необходимо е още отъ сега да се гарантира създаването на необходимитѣ за това обществени сръдства. Това може да стане като съ законъ се направятъ недѣлими ако не всички, поне една частъ отъ дружественитѣ фондове. Обществениятъ характеръ на кооперацията може и трѣбва да се поддържа още и съ това, като съ закона за кооперативнитѣ сдружавания се обезпечи създаването на единъ *общъ фондъ за осигуровка и пенсioniраче на всички деятели и служители въ българската Кооперация*.

Другъ единъ принципъ, присъщи на кооперативното движение, е този на *демократичността*. Измѣнението на закона въ това отношение трѣбва да донесе усъвършенствуване. Така напр. би следвало да се премахнатъ следитѣ отъ допусането до сега неравенство въ управлението на кооперацията—като се постанови, *щото членоветѣ на кооперативните организации да нѣматъ право на повече отъ една гласъ* въ общитѣ събрания.

Въ свръзка съ сжщия принципъ ние смѣтаме че нѣма никаква пречка да се улеснятъ кооперативнитѣ организации въ създаване на свои *помирателни сдилища* за вслчки спорове между тѣхнитѣ членове. Тия другарски помирителни сдилища, освенъ това ще има да изиграятъ и голѣма възпитателна роля по отношение на членоветѣ кооператори.

Другъ единъ сжщественъ въпросъ, който трѣбва да се разреши окончателно съ новитѣ измѣнения, това е въпросъ за *контрола* на върху кооперативнитѣ организации. Тукъ трѣбва да се създаде една по-добра и по-угодна за правилното развитие на кооперативното движение система, *трѣбва да се отдѣли ясно общественъ контролъ отъ самоконтрола*. И не само да се отдѣли, но и да се събере въ едно мѣсто, за да не се идва до противоречия. При разрешаване на този въпросъ трѣбва да се изхожда отъ началото, че кооперативното движение е свободно движение. Следователно *обществениятъ контролъ трѣбва да бѣде по-скоро формаленъ контролъ*, т. е. да не допуска вмѣшавателство въ вътрешния животъ на кооперативната организация. Това разграничение се налага още повече че у насъ вече се създадоха и се създаватъ жизнеспособни съюзи, които най правилно и най-целесъобразно биха могли да извършатъ както чисто техническитѣ ревизии на своитѣ кооперации така и чисто инструктивната работа, която изразява тѣхната кооперативна политика. Измѣненията на закона трѣбва да изключатъ възможността на погрѣшното схващане, че кредиторътъ на кооперативната организация—особено когато той е държавата—поради положението си на кредиторъ,

има право да се бърка въ нейния вътрешен животъ.

Най после измѣнението на сега съществуващия законъ трѣбва да внесе единство въ нашето кооперативно законодателство. Не бива да се допуска, както е било до сега, щото съ други специални закони да се влиза въ противоречие съ сис-

темата прокарана въ закона за кооперативнитѣ сдружавания. Всѣко отклонение отъ възприетата и практикувана система носи само разстройство въ общото движение.

Донко Начевъ.

(В. Кооперативна Защита)

Електроснабдяването на града.

Отъ 1 декемврий Банката започва събирането на II-та вноска отъ дѣловия капиталъ по електроснабдяването на града. Тази мѣрка се наложи предъ видъ голѣмитѣ ангажименти, които предприятието вече пое за извършване всички доставки на машини, материяли и пр. и постройката на самата централа, а тъй сжщо и за извършване на всички работи около уличната инсталация на електрораспределителната мръжа.

Ние сме вече въ решителната фаза при която ще сж необходими голѣми средства, за да се посрещатъ на време всички плащания. Нека отбележимъ съ задоволство, че държавата внесе вече почти пълната записана сума отъ 2 милиона (оставатъ още само 200,000 лева да внесе). Но, тукъ пакъ ще повторимъ неведнажъ казанитѣ отъ насъ думи: ние сами трѣбва да се стараемъ да ковемъ сждбата си, безъ да чакаме помощъ отъ вънъ. Шуменскитѣ граждани сж достатъчно съзнателни за да знаятъ, че едно голѣмо дѣло не може да се изведе на добъръ край безъ сждното сътрудничество на всички. Електроснабдяването не интересува само тѣзи или онѣзи граждани или среди, то интересува цѣлия градъ, защото ще му донесе не само свѣтлина, но и засилване на стопанския му животъ. Ние дори въ последното положение намира-

ме по-голѣмо основание да апелираме къмъ гражданството да подкрепи Банката въ наченатото дѣло, защото нищо друго не е въ състояние да допринесе за стопанското съвземане на нашия градъ. Ефтината двигателна енергия ще бжде единствения сигуренъ лостъ за това повдигане.

До днесъ сж записани въ Банката всичко единъ милионъ и седемстотинъ хиляди лева отъ 1400 записвачи, а нашия градъ брои 5500 домакинства, — значи само една четвъртъ отъ всичкитѣ домакинства сж станали членове на предприятието, тритѣ четвърти стоятъ още настрана. По-рано извѣстни граждани чакаха Банката да започне работитѣ, та тогава да запишатъ своя дѣлъ, днесъ това оправдание нѣма вече мѣсто: зданието за централата е вече изградено и договоритѣ за доставкитѣ на машини и други—подписани, първитѣ вноски направени. Да се чака ново увѣрение мислимъ нѣма защо.

Ние отправяме новъ настоятеленъ апелъ къмъ всички шуменски граждани да запишатъ въ скоро време своя дѣлъ за електроснабдяването на града. Онѣзи, които сж внесли вече първата си вноска, да побързатъ да внесатъ и втората. Нека не се скѣпимъ предъ никакви жертви когато се касае до едно голѣмо общо дѣло, за да докажемъ, че сме добри граждани на единъ градъ съ голѣмо минало.

Всеобщото преброяване въ края на годината.

На 31 Декемврий тази година ще се извърши общо преброяване на населението въ България — жители, сгради, добитъкъ, стопанства, индустриални, занаятчийски, търговски предприятия въ страната. До сега, отъ освобождението насамъ, у насъ сж станали седемъ такива всеобщи преброявания, но общо преброяване на всички заведения и предприятия, били тѣ търговски, индустриални, занаятчийски или земледѣлски, се прави сега за пръвъ пжтъ, затова именно сегашното преброяване добива една изключителна важностъ и ние искаме да напомнимъ на нашитѣ членове и четци нѣкои работи въ свръзка съ него.

Статистиката е основа на всѣко знание, на всѣка човѣшка дѣйностъ, тя е най-главния лостъ за човѣшкия напредъкъ. На даннитѣ, които тази

наука събира, обработва, класира, се крепи днешното човѣшко общество, днешната държава. Нѣма откритие въ науката, нѣма изследване въ областта на цѣлата човѣшка промисълъ, което да не използва въ основата си, да не взема подъ внимание даннитѣ и резултатитѣ, които ще му даде статистиката. Тя е въ живота на всѣки ступанинъ, колкото и дребенъ да е той: когато обуцаря смѣта по тефтера си, или дори на изусть си спомня колко и какви видове обуца е произвелъ за миналогодишния панаиръ, колко е продалъ отъ тѣхъ и колко приблизително ще трѣбва да изработи тази година, за да занесе готова стока на панаира, а едновременно съ това и да пресметне и необходимия му суровъ материялъ, който ще трѣбва да закупи за тѣзи обуца, той несазнателно върши дѣло-

то на статистиката, Ето защо въ всички културни страни, а и у насъ съ голѣмъ успѣхъ, се следятъ съ особено внимание изследванията, които статистиката дава въ всички отрасли на човѣшката дейность. Въ всички университети има широко застъпени катедри по статистика. Грамадни средства се изживяватъ, за да се добере статистиката до възможнитѣ най-точни данни.

Ние имаме единъ голѣмъ институтъ—Дирекцията на статистиката, който върши едно величаво дѣло; нему всѣки българинъ трѣбва да се яви въ помощъ, въ края на настоящата година, за да се изведе на добъръ край голѣмото дѣло по преброяването въ страната, та да може и нашия народъ да даде на свѣта една вѣрна картина за истинското си положение.

Но, нека направимъ едно предупреждение: ние българитѣ все още имаме единъ малъкъ страхъ

отъ преброяването; ние все още мислимъ, че това преброяване, особено когато ще бждемъ запитани за имота си, сгради, земи, предприятия, които притежаваме—се иска за фискални цели, да ни се увеличи данъка или нѣщо подобно. Нека отъ този страхъ се освободимъ веднажъ за винаги: даннитѣ, които статистиката събира, се използватъ само за нейнитѣ цели и за нищо друго; всички карти, сведения, описи и пр., които предаваме на преброявателитѣ, следъ като се обработятъ и използватъ въ Дирекцията на статистиката, се унищожаватъ и никоя друга властъ не може да ги използва,—това повелява самия законъ.

Прочее, нека да дадемъ най-подробно и най-вѣрно всички сведения, които ще ни поиска преброявателя, когато ще се яви при насъ на 31 декемврий.

Д. Ш.

Банката въ своя домъ!

Отъ 10 Ноемврий нашата Банка се помещава вече въ собствения си кооперативенъ Домъ, нареденъ споредъ изискванията на ежедневно развиващитѣ се нужди на единъ интензивенъ, непрекъснато увеличаватъ своя обемъ и съдържание банковъ животъ.

Още на Декемврий 1924 год. Банката купи единъ цененъ имотъ въ центъра на града, срещу бждещия градски домъ, на най-голѣмата чаршия на града ни. Въ зданието тогава се помещаваше пощенската станция и за управлението на Банката бѣше тежъкъ въпросъ да се намѣри друго подходящо здание за пощата за да се освободи нашето здание. Много борби се водиха, многократни постъпки се правиха, докато най-сетне едно ново-строящо се здание, удобно да се инсталира въ него телеграфо—пощенската станция и добрата воля на главното управление на пошитѣ въ София ни позволиха да влеземъ въ владението на имота си, следъ повече отъ година време отъ денѣтъ на покупката му.

Стана въпросъ да се използва зданието въ видѣтъ, въ който бѣше построено, или да се ремонтира основно, да се разшири за голѣмитѣ нужди на Банката, като се построи новъ етажъ съ салонъ за събрания, Сложенъ въпроса предъ бо-щото годишно събрание на Банката последното възприе втория начинъ на разрешение: да се ремонтира и разшири постройката като съ това се извърши актъ на стопанска предвидливостъ—да се създаде мѣсто и удобства за нарастналитѣ нужди на службата. Благодарение на този вотъ, днесъ Банката ни е собственица на единъ голѣмъ имотъ: въ партера имаме три магазина, които но-

сятъ задоволителенъ наемъ, въ първия етажъ е наредена Банката ни—единъ голѣмъ салонъ за опериране съ публиката съ открита гишетария и отдѣлно помѣщение за касата (всичко 7 гишета), стая за дирекцията, стая за книговодството, друга обширна зала, въ която временно се помещава отдѣлтѣ по електроснабдяването на града. Въ втория етажъ имаме малка стая за библиотека, отдѣление за гардеробъ и обширенъ салонъ съ повече отъ 160 квадратни метра, за общи събрания, сказки, конференции, курсове, професионални и други събрания, въ който биха се събрали повече отъ 400 души.

По такъвъ начинъ Банката отговори на едно съкровено желание, каквото има всѣки българинъ: да има собственъ домъ, да се подслони подъ собствена стрѣха! Съ това тя само спечели, защото нѣма по-здрага собственостъ отъ недвижимия имотъ, защото нѣма по-сигуренъ външенъ признакъ за стабилността и силата на едно кредитно учреждение отъ този да притежава собствено здание. Примери имаме въ нашия градъ съ две голѣми акционерни банки, примери имаме многобройни въ София, която брои десетки грамадни собствени банковъ здания.

Нека всички се поздравимъ съ новия голѣмъ успѣхъ на нашата кооперативна организация, чрезъ който наново подчертаваме значението на великитѣ принципи за солидарность и самопомощъ; нека пожелаемъ на нашата Банка да се развива все така бързо и сигурно, за да бжде пионеръ за мирното стопанско и културно преуспѣване на нашия градъ.

Д. Ш.

Кооперативно движение.

Общъ балансъ на популярнитѣ банки. Общиятъ балансъ на популярнитѣ банки, числящи се къмъ Б. Ц. Кооперативна Банка, възлиза къмъ 30 юли т. г. на сума 1,199,351,425.—лева активъ и пасивъ.

Собствениятъ капиталъ на популярнитѣ банки възлиза на обща сума 278,573,266—лева, отъ които: 235,786,551 лв. капиталъ, 30,123,173 лв. резервни фондове и 12,663,542 лв. разни други фондове.

Събранитѣ отъ сжитѣ банки влогове възлизатъ на 458,469,835 лв., отъ които: 41, 701,934 лв. срочни, 384,010,932 лв. безсрочни и 32,755,937 лв. спестовни и детски.

Исползуваниятъ кредитъ отъ популярнитѣ банки възлиза на обща сума 152,455,270 лв., отъ които: 104,374,578 лв. по текуща смѣтка отъ респ. кредитна централа (Б. Ц. К. Банка и Съюзъ на Популярнитѣ Банки) 7,255,607 лв. отъ 20 милиона занаятчийски кредитъ и 40,825,025 лв. отъ 50 милионния занаятчийски кредитъ.

Пласментътъ на популярнитѣ банки възлиза на обща сума 820,178,332 лв., отъ които: 533,654,354 лв. заеми с/у поржчителство, 27,211,315—лв. заеми с/у залогъ, 46,403,293 лв. сконтирани полици, 149,521,935 лв. активни текущи смѣтки, 21,583,724 лв. текуща смѣтка кредитна централа, 5,412,780, лв. по 20 милион. занаятч. кредитъ и 36,384,871 по 50 милионния занаятчийски кредитъ.

Нови кооперации. Презъ месецъ августъ т. г. сж зарегистрирани фирмитѣ на 12 кооперативни сдружения. Отъ началото на годината до края на августъ сж зарегистрирани всичко 139 сдружения. По видъ тѣ се распределѣятъ както следва:

	градски	селски	всичко
кредитни	7	49	56
потребителни	7	1	8
строителни	10	—	10
за достав., прод. и прераб.	12	3	15
застрахователни	2	—	2
производителни и трудови	24	18	42
районни съюзи и централи	2	—	2
други	4	—	4
всичко	68	71	139

Презъ месецъ септември сж зарегистрирани нови 21 кооперативни сдружения, распределени както следва:

	градски	селски	всичко
кредитни	—	6	6
потребителни	—	1	1
жилищни	3	—	3
за достав., прод. и прераб.	2	2	4
производителни и трудови	2	—	2
районни съюзи и централи	2	—	2
други	2	1	7
всичко	11	10	21

Средствата на земеделскитѣ кредитни кооперации. Споредъ сведенията отъ представенитѣ въ Б. Земл. Банка отчети, средствата, съ които сж разполагали кредитиранитѣ отъ сжщата Банка кооперации, възлизатъ както следва:

година	кооперации дали отчетъ	Дѣловъ капиталъ и членски вноски	фондове	Влогове	Исползувани кредити отъ Б. З. Б.
1924	1015	49310158	33633166	178577873	224293667 лв.
1925	1086	79716000	43183620	180516585	282412039 лв.

Броятъ на членуващитѣ въ тѣзи кооперации възлиза:

година	членове кооператори	членове на домакинствата на кооперат.
1924	107156	573305
1925	114241	571859

Наши новини

Приети нови членове на Банката.

Протоколъ № 38: Дечко Г. Чернаевъ фелдшеръ; Ранко Славовъ, учителъ;

Протоколъ № 40: Геро Върбановъ земледѣлецъ; Янко К. Алексиевъ, желѣзаръ; Дражо Славовъ, чиновникъ; Д-ръ Янаки Янковъ, лѣкаръ; Вълчанъ Антоновъ пенсионеръ.

Протоколъ № 42: Ангелъ Кесимовъ; Торосъ М. Х. Степанянъ, търговецъ; Ганка Ангелова, учителка; Радославъ Николовъ, учителъ; Йоргица Ю. Попоза, учителка; Ахмедъ Молла Махмудовъ, общаръ.

Протоколъ № 45: Буко М. Ешкинази; търговецъ; Стефанъ Пеневъ, чиновникъ, Ахмедъ Ф. Х. Исмаиловъ Мехмедовъ, учителъ.

Съ настоящия брой нашиятъ вестникъ призьрѣ за първата годишнина отъ своето съществуване. Хвърляйки погледъ назадъ къмъ изминатото време, длѣжни сме да направимъ следнитѣ бележки: нашия вестникъ си за даде скромната задача да държи въ течение на банковия животъ членоветѣ на нашата Банка; да подлага на разглеждане въпроси интересуващи кооперативното движение. За списването на вестника ние не създадохме необходимия апаратъ, който би коствувалъ скжпо, тази работа се вършеше покрай другата ни банкова служба. На нашиѣ покани не се отзоха сътрудници между многото интелигентни членове-кооператори, каквито нашата Банка брой въ свѣтитѣ редове, — причинитѣ на това явление не искаме да диримъ. Нека очакваме, че въ бждеще нашето дѣло ще намѣри широката подкрепа на съзнателнитѣ кооператори, за да може нашия вестникъ да стане истински изразителъ на болкитѣ и тежненията на нашето младо още кооперативно движение.

Понятно ни е да съобщимъ, че за деловодителъ на предприятието по електро-снабдяването на града ни е назначенъ досегашния председателъ, на Контролния Съветъ на Банката, г. Александъръ Русевъ. Нашиѣ членове-кооператори познаватъ г. Русева въ дългогодишната му дѣйностъ въ Банката, обличанъ редъ години въ доверието имъ при изборитѣ на общите годишни събрания и смѣтаме, че Упр. Съветъ е направилъ най-добъръ изборъ съ това назначение.

Честитявайки г. Русева новия му постъ пожелаваме му ползотворна и успешна дѣйностъ.

Въ контролния съвѣтъ мѣстото на Русева се знае отъ подгласника Никола Горановъ, а председателството — отъ Тодоръ Българановъ.

Ревизия Отъ 11 Ноември се извършва обикновенната годишна ревизия на Банката отъ Инспектора при Б. П. Кооперативна Банка, Г. Жилковъ.

Шуменска Популярна Банка.

В ъ д о м о с т ь

за положението на смѣтките въ главната книга за месецъ Октомврий 1926 год.

С М Ъ Т К И	Общъ оборотъ		Остатъци	
	Дебитъ	Кредитъ	Дебитъ	Кредитъ
1. Каса	97876866 37	97802187 28	74679 09	
2. Заеми срещу поржчителсто	34811810 —	22884350 —	11927460 —	
3. Заеми срещу залогъ	156640 —	104480 —	52160 —	
4. Тек. Смѣтки срещу поржчителсто	37089197 60	29110417 —	7978780 60	
5. Тек. Смѣтки срещу залогъ	90387 —	38026 —	52361 —	
6. Сконтирани записи	2738711 28	2018642 38	720068 90	
7. Банкови сждебни дѣла	962107 70	313983 10	648124 60	
8. Сждебни дѣла отъ знаятч. кредити	28153 —	2494 —	25659 —	
9. Кредитна Централа	24875079 10	20108485 28	4766593 82	
10. Стоки	491142 90	240910 —	250232 90	
11. Движими и недвижими имоти	959295 90	437 20	958858 70	
12. Дѣлове въ Сѣюза, Б. Ц. К. Б. и „Задруга“	894000 —	—	894000 —	
13. Заеми на пострад. занаятч.—20 мил. кред.	430 00	191700 —	238800 —	
14. Заеми на занаятчий отъ 50 мил. кред.	1052000 —	287100 —	764900 —	
15. Креспонденти	4110103 52	2642526 41	1467577 11	
16. Депозити с/у заеми	612455 —	445935 —	166520 —	
17. Вложители гаранция	1772080 —	1466025 —	306055 —	
18. Записи за гаранции	2029460 —	1233710 —	795750 —	
19. Залози за гаранции	108200 —	73100 —	35100 —	
20. Записи по открити тек. Смѣтки	13886000 —	1563000 —	12323000 —	
21. Ефекти за инкасо	6111893 50	5146990 25	964903 25	
22. Общи разноски	612076 50	—	612076 50	
23. Капиталь	48650 —	4229300 —		4180650 —
24. Срочни влогове	820765 —	28 6598 —		2035833 —
25. Безсрочни влогове	35439212 38	53588746 10		8309945 66
26. Спестовни влогове	—	—		9839588 06
27. Дѣтски влогове	700 —	75622 50		74922 50
28. Гранционни влогове	1423375 —	1667864 —		244489 —
29. Резервенъ фондъ	—	222095 06		222095 06
30. Разни фондове	35930 —	252209 24		216279 24
31. Електрификация на гр. Шуменъ	1956317 20	3414636 —		1458318 80
32. Популярни застрховки	14178 40	17271 —		3092 60
33. Ипотеченъ заемъ Чин. Д-во и Сѣюза.	5000 —	495000 —		490000 —
34. Прѣводи & Акретидиви	16897216 68	18659476 13		1762259 45
35. Удоставѣние за гаранции	2699735 —	3801540 —		1101805 —
36. Б. Ц. К. Б-ка 20 мил кред.	5550715 15	322433 15		266926 —
37. Б. Ц. К. Б-ка — 50 мил. кред.	98787 —	828187 —		729400 —
38. Депозанти — заеми	445935 —	612455 —		166520 —
39. Депозанти — залози гаранции	73100 —	108200 —		35100 —
40. Титуляри по тек. смѣтки	1563000 —	13886000 —		12323000 —
41. Седанти	5146990 25	6111893 50		964903 25
42. Лихви & Комисионни	287470 81	1886003 66		1598532 85
	298710029 24	298710029 24	46023660 47	46023660 47